

Majanduskuriteod ja nende menetlemine: ettevõtja õigus millele?

Marko Kairjak

Advokaadibüroo Varul vandeadvokaat, Tartu Ülikooli õigusteaduskonna doktorant

1. Karistusõiguse revisjoni eesmärk peamine eesmärk oli olemasolev karistusõigus korrastada ja eemaldada ebavajalik. Pelga dekriminaliseerimise kõrval kuvas korduvalt läbi püüd olemasolev karistusõigus läbi ultima ratio põhimõtte uuesti läbi filtreerida ja koosseisude vähendamisega vähendada ka menetlejate tööd, tagades nii efektiivsem kriminaalmenetluse läbiviimine.
2. Eelnevad kaks püüdu on olulised majanduskuritegude kontekstis, mille raames tuleb püüda hoiduda küsimuste reguleerimiseks, milleks on kohased tsiviil- või haldusõiguslikud meetmed olemas. Veelgi enam – majanduskuritegude uurimine peab olema efektiivne ja kvaliteetne – tagamaks ettevõtjate õigus riigi kaitsele rikkumise toimepannud teise turuosalise eest.
3. Nn ettevõtja õigust kohasele kaitsele läbi kriminaalmenetluse ei ole seni piisavalt tähtsustatud, olgugi et nn „ettevõtja õigusest” on räägitud Eesti õigus(teadus)es aastast 2006.
4. Eelnevatest argumentidest kannustatud reformi põhikeskmes on § 380/385¹ (= pankrotiavalduse esitamata jätmine), § 381 (= äriühingu varalise seisundi ja muude kontrollitavate asjaolude kohta andmete esitamata jätmine ja ebaõigete andmete esitamine) ja § 209 (= kelmus) koosseisudega seonduv.
5. Enim poleemikat tekkis majanduskuritegude revisjoni raames § 380/385¹ dekriminaliseerimisega seoses (kirjad RK õiguskomisjonile, kummaline meediakajastus). Tekkinud diskussioon on galantne näide vajadusest karistusõiguslikust sekkumisest loobumiseks: koosseisu kohaldamine keeruliste kaasuste puhul oli äärmiselt komplitseeritud (RKKKo 3-1-1-49-11, 3-1-1-85-11), maksimaalne sanktsioon ei olnud heidutav, seos pankrotiõigusega kohati ebaselge.